

Sprawozdanie z działalności Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego w 2018 roku – skrót¹

W 2018 roku Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego liczyło 533 członków zrzeszonych w 20 oddziałach. Realizując działania statutowe, Towarzystwo prowadziło działalność trojakiemu rodzaju: 1) organizacyjną, 2) popularyzatorską, 3) wydawniczą.

Ad 1)

Liczba członków Towarzystwa wynosiła 533 osoby i zmniejszyła się w stosunku do 2018 roku o 28 osób. Obecnie oddziały mają swoje siedziby w: Bydgoszczy (21 członków), Cieszynie (7), Częstochowie (12), Gdańsku (31), Gorzowie Wielkopolskim (12), Katowicach (52), Kielcach (12), Krakowie (100), Lublinie (21), Łodzi (19), Olsztynie (13), Opolu (10), Poznaniu (39), Rzeszowie (17), Szczecinie (12), Toruniu (23), Wałbrzychu (19), Warszawie (83), we Wrocławiu (15), w Zielonej Górze (15). Ponadto działa koło terenowe TMJP w miejscowości Skoki (woj. wielkopolskie) oraz Koło Miłośników Żywego Słowa przy oddziale warszawskim.

W 2018 roku nastąpiły zmiany w składzie Zarządu Głównego. Po śmierci prof. Walerego Pisarka (5 XI 2017 r.) jego miejsce pozostało nieobsadzone, a skład zmniejszył się do 12 osób. W związku z rezygnacją dr Moniki Biesagi Zarząd, działając w trybie § 23 ust. 2 statutu, na posiedzeniu plenarnym 22 X 2018 roku dokooptował dr Monikę Buławę, a następnie powierzył jej funkcję zastępcy sekretarza. Po tej zmianie skład Zarządu jest następujący: prof. Bogusław Dunaj – przewodniczący, prof. Piotr Żmigrodzki – zastępca przewodniczącego, prof. Kazimierz Sikora – skarbnik, mgr Szymon Seweryn – zastępca skarbnika, dr Jakub Bobrowski – sekretarz, dr Monika Buława – zastępca sekretarza; członkowie: prof. Maciej Mączyński, prof. Ewa Młynarczyk, prof. Renata Przybylska, prof. Alicja Pstyga, prof. Małgorzata Świącicka, dr Ewa Biłas-Pleszak.

Ad 2)

A. Konferencje naukowe i popularnonaukowe organizowane lub współorganizowane przez Towarzystwo

ZARZĄD GŁÓWNY:

- 1) Towarzystwo było współorganizatorem (z Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego i Kołem Naukowym Językoznawców Studentów UJ im. Mieczysława Karasia) Miesiąca Języka Ojczystego (21 II – 21 III 2018 r.), którego najważniejszą imprezą było IV Dyktando Krakowskie przeprowadzone 3 III 2018 r.

ODDZIAŁ W KATOWICACH:

- 2) 22 I – seminarium „Nieoczekiwane powroty Gustawa Morcinka”; współorganizator: Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka; 90 uczestników;
- 3) 19–23 II – Katowice, II Tydzień Języka Ojczystego; współorganizator: Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka; 10 wykładów otwartych, 550 uczestników.

1 Pełna wersja sprawozdania została opublikowana w witrynie Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego pod adresem: <http://tmjp.pl/dokumenty/sprawozdania>.

ODDZIAŁ W KRAKOWIE:

- 4) 16 I – minisesja „Wspomnienie śp. Prof. Walerego Pisarka (1931–2017)”. Referenci: Leszek Bednarczuk, Edward Chudziński, Bogusław Dunaj, Wojciech Kajtoch, Renata Przybylska i Wiesław Przyczyna; 37 uczestników;
- 5) 9 X – sympozjum „PRZYPOMNIENIA I – Kazimierz Nitsch (1874–1958)”; współorganizator: Uniwersytet Jagielloński;
- 6) 3–5 XII – V Konferencja z cyklu „Dialog z Tradycją” – „Dziedzictwo antyczne i biblijne dziś”; współorganizator: Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie.

ODDZIAŁ W ŁODZI:

- 7) 21 II – obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego; współorganizator: Wydział Filologiczny Uniwersytetu Łódzkiego; 300 uczestników.

ODDZIAŁ W OLSZTYNIE:

- 8) 14–15 V – „Emocje w języku, tekście i komunikacji”; współorganizator: Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie; liczba referatów: 33, 37 uczestników.

ODDZIAŁ W SZCZECINIE:

- 9) 22 II – sesja okolicznościowa z okazji obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego; współorganizator: Zespół Szkół nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszcznie; liczba referatów: 3.

ODDZIAŁ W TORUNIU:

- 10) 21 II – sesja popularnonaukowa „Nieoczywisty ojczysty” zorganizowana na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego;
- 11) 11 VI – sesja popularnonaukowa „Język(i) w prawie. Zastosowanie językoznawstwa i translatoryki w praktyce prawniczej” zorganizowana w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy;
- 12) 15 X – sesja naukowa na Wydziale Filologicznym UMK w Toruniu z okazji jubileuszu prof. dra hab. Macieja Grochowskiego.

ODDZIAŁ W WAŁBRZYCHU:

- 13) 20 II – Świebodzice, sesja popularnonaukowa w ramach Wolontariatu Naukowego dla Członków Stowarzyszenia „Senior – Aktywny Obywatel”, temat: *Świat zmienia język czy język zmienia świat. Cechy tekstu poprawnego językowo*; współorganizatorzy: Małgorzata Chojda-Ozga, Agnieszka Bielawska, Publiczny Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach; liczba referatów: 7, 42 uczestników;
- 14) 7 XII – Świebodzice, sesja popularnonaukowa w ramach IV Powiatowego Konkursu o Zdrowiu, temat: *Językowy obraz zdrowia w podręcznikach do biologii i lekturach szkolnych dla uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum. Sposoby doskonalenia kompetencji językowych ucznia*; współorganizatorzy: Agnieszka Bielawska, Publiczny Zespół Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach; liczba referatów: 6, 52 uczestników.

ODDZIAŁ W WARSZAWIE:

- 15) 20 IV – seminarium „Głos i sacrum”; współorganizatorzy: Uniwersytet Humanistycznospołeczny SWPS, Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, Fundacja Języka Polskiego; liczba referatów: 7, 90 uczestników.

ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU:

- 16) 8 X – seminarium naukowe „Przestrzenie dyskursu politycznego”; współorganizator: Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego; liczba referatów: 7.

ODDZIAŁ W ZIELONEJ GÓRZE:

- 17) 2 III – IV obchody Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego na Uniwersytecie Zielonogórskim; 80 uczestników.

B. Otwarte i środowiskowe spotkania z odczytami**ZARZĄD GŁÓWNY:**

W ramach cyklu spotkań „Lunch z humanistyką cyfrową”, organizowanych przez Towarzystwo we współpracy z Instytutem Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, odbyły się następujące odczyty:

- 1) 9 III – Magdalena Derwojedowa, *Ustępy i wymyki, czyli o mikrokorpusie 1830–1918*;
- 2) 16 III – Małgorzata Niziołek, *Matryca leksykalno-składniowa powieści kryminalnej – scena zbrodni*;
- 3) 20 IV – Agata Rodziewicz, Anna Niedzielska, *Badania okulograficzne nad procesem czytania*;
- 4) 9 XI – Dorota Adamiec, Renata Bronikowska, Włodzimierz Gruszczyński, *Elektroniczny Korpus Tekstów Polskich z XVII i XVIII w. (do 1772 r.) jako zasób dla badaczy historii języka*.

ODDZIAŁ W CIESZYNIE:

- 5) 16 X – Małgorzata Bortliczek, *Wiesz jak, ale nie wiesz dlaczego – refleksje o specyfice języka ojczystego*;
- 6) 14 XI – Izabela Łuc, *Nazwy użytkowe o podłożu gwarowym jako regionalna wartość*.

ODDZIAŁ W CZĘSTOCHOWIE:

- 7) 21 III – Dorota Suska, *Wybrane aspekty listów gazetek Jędrzeja Kitowicza*;
- 8) 6 VI – Violetta Jaros, *Leksyka obca w listach Joachima Lelewela do najbliższych*;
- 9) 17 X – Izabela Kuśnierek, *Terminologia chemiczna w „Tajemnicach” A. Pedemontana*;
- 10) 5 XII – Renata Bizior, *Tekstowe strategie budowania wiarygodności w listach gazetkach Jędrzeja Kitowicza*.

ODDZIAŁ W GDAŃSKU:

- 11) 18 I – Ewa Rogowska-Cybulska, *Etymologie nienaukowe nazw miejscowości jako zjawisko heterogeniczne*;
- 12) 18 I – Alicja Pstyga, *Świat za tekstem z perspektywy słowotwórczej*;
- 13) 22 II – Bożena Matuszczyk-Podgórska, *„Będę Cię kochać każdą kroplą krwi mojej...”. O miłości oblubieńczej w „Dzienniczku” s. Faustyny Kowalskiej*;
- 14) 22 II – Joanna Ginter, *Sposoby sygnalizowania ironii w wypowiedziach internetowych*;
- 15) 22 III – Lucyna Warda-Radys, *Kanon czy kanony wartości wspólnot politycznych (na podstawie statutów polskich partii)*;
- 16) 22 III – Andrzej Chludziński, *Militarne ślady w toponimii Pomorza Środkowego*;
- 17) 19 IV – Ewa Badyda, *Czy czerń może być mniej lub bardziej czarna?*;
- 18) 19 IV – Regina Wyzkiewicz-Maksimow, *Paremie zakorzenione w kulturze jako przedmiot przekładu*;
- 19) 17 V – Małgorzata Rocławska-Daniluk, *Podróż po anglicyzmach z przewodnikiem Alicji Witalisz*;
- 20) 17 V – Dagmara Maryn-Stachurska, *O cechach składniowych i semantycznych jednostki „normalny”*;

- 21) 14 VI – Bożena Matuszczyk, *Czy Wokulski kochał Izabelę? Obraz miłości niespełnionej w „Lalce” B. Prusa*;
- 22) 14 VI – Ewa Lubiszewska, *Etyka i estetyka komunikacji w internetowych wypowiedziach polityków*;
- 23) 11 X – Dorota Żyłko, *Dawne kresowe Żodziszki i okolice w perspektywie socjoonomastycznej*;
- 24) 11 X – Marek Cybulski, *„Chcemë jak Drżédzżón Ti zemi wiérny bëc!”. O kaszubskiej funkcji tożsamościowej nazw własnych w hymnach szkolnych*;
- 25) 8 XI – Ewa Rogowska-Cybulska, Aneta Lewińska, *Podróże po muzeach jako droga ku kulturze w wierszach J. St. Pasierba. Refleksje dydaktyków*;
- 26) 8 XI – Joanna Ginter, *„Login Aniolki”, „Ogrody Tesoro”, „Perła Księcia Kiejstuta”... Nazwy trójmiejskich inwestycji deweloperskich z 2018 r. w funkcji informacyjno-perswazyjnej*;
- 27) 13 XII – Jolanta Kowalewska-Dąbrowska, *Księga w poezji Stanisława Pasierba*.

ODDZIAŁ W KATOWICACH:

- 28) 4 VI – Agata Hącia, *Co jest łatwe, a co trudne w mówieniu o języku do dzieci?*

ODDZIAŁ W KIELCACH:

- 29) 15 III – Joanna Senderska, *Nudziarze, dziobaki, zdzieraki... O komunikacji w obrębie wybranych społeczności internetowych*;
- 30) 13 XII – Agnieszka Rosińska-Mamej, *Zagubieni w wirze zachowań komunikacyjnych. Sposób porozumiewania się osób z autyzmem*.

ODDZIAŁ W KRAKOWIE:

- 31) 13 II – Maciej Mączyński, *„Godzinki o św. Norbercie” – XVII-wieczny rękopis z klasztoru Sióstr Norbertanek na Zwierzyńcu*;
- 32) 13 III – Anna Tyrpa, *Zaborcy, Polska i legiony – nazywanie i przeżywanie*;
- 33) 10 IV – Iwona Steczko, *Wieszczowi w hołdzie... Dedykacje na szarfach wieńców pogrzebowych ku czci Wyspiańskiego w oglądzie lingwistyczno-kulturowym*;
- 34) 15 V – Ewelina Grześkiewicz, *Język i mowa w twórczości Michała Kajki*;
- 35) 12 VI – Monika Szymańska, *Piękny – pięknie – piękno. Eksplikacja znaczeń i profili pojęcia piękna na podstawie wyników analizy korpusowej*;
- 36) 16 X – Kinga Tutak, *Interpunkcja w traktatach stawiańskich Olbrychta Strumieńskiego i Stanisława Strojnowskiego – od oryginału do plagiatu?*;
- 37) 13 XI – Bogusław Dunaj, *Badania polszczyzny krakowskiej – przeszłość i teraźniejszość*;
- 38) 11 XII – Agnieszka Cierpich, *Zapożyczenia angielskie w polszczyźnie korporacyjnej*.

ODDZIAŁ W LUBLINIE:

- 39) 13 II – Elwira Bolek, *Metafory wizualne i transsemiotyczne w plakatach teatralnych Jerzego Czerniawskiego*;
- 40) 24 IV – Aneta Wysocka, *Język przemówień Józefa Piłsudskiego*;
- 41) 30 X – Piotr Krzyżanowski, *Pragmatyczne funkcje vocatiwu*;
- 42) 13 XI – Katarzyna Sadowska-Dobrowolska, *Kreacja struktur czasowych w narracjach graficznych (na przykładzie „Sandmana” Neila Gaimana)*.

ODDZIAŁ W ŁODZI:

- 43) 9 I – Ewa Szkudlarek-Śmiechowicz, *Agresja językowa w komunikowaniu publicznym*;
- 44) 15 II – Agnieszka Klimas, *Wieloznaczność a wielomotywacyjność, homonimia i polisemia antroponimiczna*;
- 45) 29 X – Marta Wójcicka, *Językoznawca w zakamarkach pamięci (zbiorowej)*.

ODDZIAŁ W OLSZTYNIE:

- 46) 20 XI – Małgorzata Banaś, *Współczesna polonistyka szkolna w kontekście potrzeb edukacji językowej Polaków*;
- 47) 18 XII – Iwona Kosek, Monika Czerepowicka, Sebastian Przybyszewski, *Jak odmieniają się zwroty frazeologiczne i w jaki sposób opisać to w słowniku*.

ODDZIAŁ W OPOLU:

- 48) 21 II – Marzena Makuchowska, Danuta Lech-Kirstein, Jarosław Bogacki, *Debata o kondycji współczesnego języka polskiego, niemieckiego i gwar śląskich*;
- 49) 14 XI – Bogusław Wyderka, *Gwara śląska w roli języka literackiego*;
- 50) 14 XI – Danuta Lech-Kirstein, *Przemianki, czyli miana towarzyskie jako znak inicjacji w opolskich cechach rzemieślniczych*.

ODDZIAŁ W POZNANIU:

- 51) 8 II – Jarosław Liberek, *Normatywne i prawne aspekty używania polszczyzny*;
- 52) 27 II – Jarosław Liberek, *Prostota – najbardziej pożądana cecha stylu*;
- 53) 14 III – Jarosław Liberek, *Mechanizmy manipulacji językowej*;
- 54) 9 V – Alicja Labijak, *Wprowadzenie do lingwistyki kryminalistycznej*;
- 55) 26 XI – Jarosław Liberek, *Polszczyzna niepodległa*;
- 56) 28 XI – Jarosław Liberek, *Patrzenie, słuchanie, dotykanie, mówienie, czyli kultura w świecie natury*.

ODDZIAŁ W RZESZOWIE:

- 57) 22 II – Monika Jastrzęb, *Promocja kultury języka polskiego wśród użytkowników Internetu na przykładzie wybranych wideoblogów oraz fanpage'ów*;
- 58) 8 III – Wioletta Kochmańska, *O trudach bycia odbiorcą tekstu zapośredniczonego – studium przypadku*.

ODDZIAŁ W SZCZECINIE:

- 59) 21 II – Ewa Pajewska, *Czynniki wpływające na zmiany we współczesnym języku polskim*;
- 60) 18 IX – Ewa Kołodziejek, *Po co nam poprawność językowa?*;
- 61) 18 IX – Agnieszka Szlachta, *Język współczesnych mediów*.

ODDZIAŁ W TORUNIU:

- 62) 14 V – Małgorzata Gębka-Wolak, *Wybrane zagadnienia gramatyczne sprawiające trudności osobom ukraińskojęzycznym uczącym się języka polskiego jako obcego*;
- 63) 15 VII – Małgorzata Gębka-Wolak, *Dżem z biedronki, czyli język w komunikacji marketingowej*;
- 64) 28 IX – Joanna Kulwicka-Kamińska, *Tefsiry, kitaby, chamały, czyli... islam po polsku!*;
- 65) 15 XI – Joanna Kamper-Warejko, *XVI-wieczne toruńskie druki Koteniusza – uwagi o języku wybranych tekstów*.

ODDZIAŁ W WAŁBRZYCHU:

- 66) 23 III, 14 IX, 14 XII – Dariusz Ozga, *O roli grzecznej i sprawnej komunikacji w systemie 5S*;
 67) 11 XI – Violetta Grusiecka-Hołda, *O porozumiewaniu się w dwudziestolecu międzywojennym*;
 68) 12 XI, 13 XI, 14 XI – Rafał Urbański, Violetta Grusiecka-Hołda, *100-lecie odzyskania niepodległości. Kształtowanie kompetencji kluczowej: porozumiewanie się w języku ojczystym na przestrzeni wieków*;
 69) 29 XI – Justyna Gąsior, *Dlaczego nie upraszamy polskiej ortografii. Cele i zadania TMJP w środowisku lokalnym*;
 70) 13 XII – Rafał Urbański, *Krajobraz górski w językowych impresjach młodopolskich poetów: synestezja*.

ODDZIAŁ W WARSZAWIE:

- 71) 1 II – Zygmunt Saloni, *(Anty)seksistowskie uwagi o polskich nazwiskach*;
 72) 22 III – Agata Hącia, *O co i jak pytają językoznawcę słuchacze audycji radiowych poświęconych polszczyźnie? – na przykładzie „Poradnika Językowego”*;
 73) 26 IV – Mirella Gliwińska, *Słów kilka o sztuce opowiadania*;
 74) 17 V – Bartłomiej Chromik, *Wymysiöeryś: język, ideologie, rewitalizacja*;
 75) 21 VI – Katarzyna Sobolewska, *Awantura o „Przedwiośnie”*;
 76) 22 XI – Włodzimierz Gruszczyński, *Od ZX Spectrum do Korby – zmiany w warsztacie pracy lingwisty w ciągu ostatnich 40 lat*;
 77) 13 XII – Daria Ławrynow, *Mowa Syreniego Grodu, czyli o co się detalicznie rozchodzi*.

ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU:

- 78) III – Małgorzata Dawidziak-Kładoczna, *Dzieje zapożyczeń w polszczyźnie*;
 79) 24 X – Anna Wierzbicka, *Czy ludzie mogą wyznawać jedną (zupełnie tę samą) wiarę bez jednego języka?* (wykład online);
 80) 28 X – Jan Miodek, *Czy Sawa była żoną Warsa? O ludowych etymologiach nazewniczych*;
 81) 18 XI – Agnieszka Małocha-Krupa, *Maria Rudnicka, Komunikacja językowa a prawa człowieka*.

ODDZIAŁ W ZIELONEJ GÓRZE:

- 82) 11 I – Kaja Rostkowska-Biszczyńska, *Polshczyzna w mediach akademickich na przykładzie Akademickiego Radia Index*;
 83) 17 I – Urszula Majdańska-Wachowicz, *Spot, slogan, logo, czyli o międzynarodowym żargonie reklamy*;
 84) 25 IX – Kaja Rostkowska-Biszczyńska, *Między literaturą a dziennikarstwem*.

C. Poradnictwo językowe (internetowe lub telefoniczne) prowadziły oddziały w Cieszynie, Częstochowie, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Szczecinie, Wałbrzychu, we Wrocławiu, w Zielonej Górze.

D. Warsztaty, szkolenia itp.

Zajęcia o charakterze warsztatowo-szkoleniowym (dla uczniów szkół różnego stopnia, ale również na zaproszenie innych instytucji) prowadziły oddziały w Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Łodzi, Olsztynie, Rzeszowie, Toruniu, Wałbrzychu, Warszawie, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

E. Współpraca z innymi organizacjami i instytucjami (szkoły wyższe, licea, gimnazja, szkoły podstawowe, kuratoria, inne towarzystwa naukowe, biblioteki, teatry, miejscowe środki masowego przekazu itp.)

Na poziomie lokalnym współpracę z innymi instytucjami podjęły oddziały w Bydgoszczy, Cieszynie, Częstochowie, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Toruniu, Wałbrzychu, Warszawie, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

F. Współpraca z władzami terenowymi

Współpracę z władzami terenowymi (administracją samorządową, władzami oświatowymi) podjęły oddziały w Bydgoszczy, Częstochowie, Katowicach, Krakowie, Poznaniu i Wałbrzychu.

G. Udział członków oddziału w imprezach organizowanych na terenie danego miasta

W organizacji imprez, takich jak: konkursy ortograficzne, recytatorskie, poprawnej polszczyzny, festiwale naukowe, uczestniczyły oddziały w Bydgoszczy, Gorzowie Wielkopolskim, Kielcach, Krakowie, Łodzi, Opolu, Rzeszowie, Toruniu, Wałbrzychu, we Wrocławiu i w Zielonej Górze.

Ad 3)

A. Publikacje drukowane

Zarząd Główny prowadził działalność wydawniczą, wydając statutowe pismo Towarzystwa „Język Polski” (kwartalnik, ISSN 0021-6941). W 2018 roku wydano (z dotacją Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego) zeszyty 1, 2, 3, 4 o łącznej objętości 40 arkuszy wydawniczych. Niezależnie od wersji papierowej są one dostępne w Internecie w bazie CEEOL.

B. Witryny internetowe Towarzystwa i jego oddziałów

Zarząd Główny utrzymywał w roku 2018, podobnie jak w latach poprzednich, witrynę pod adresem: <http://tmjp.pl>, w której znajdują się m.in. aktualności, podstawowe informacje o Towarzystwie, jego władzach, historii, dane kontaktowe Zarządu Głównego i oddziałów, a także witrynę <http://jezyk-polski.pl> poświęconą czasopismu „Język Polski”.

Ponadto własną witrynę prowadzi oddział w Katowicach (<http://uranos.cto.us.edu.pl/~tmjp/>). Oddziały w Katowicach i w Warszawie mają swoje profile w serwisie społecznościowym Facebook. Osobny profil prowadzi Koło Miłośników Żywego Słowa przy oddziale w Warszawie.

Sporządził Jakub Bobrowski